

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту спільного наказу Міністерства енергетики України та
Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України
«Про затвердження Порядку та умов страхування відповідальності
оператора ядерної установки за ядерну шкоду»
(далі – проєкт спільного наказу)

I. Визначення проблеми

Проект спільного наказу Міністерства енергетики України та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку та умов страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду» розроблено відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення», та на заміну постанови Кабінету Міністрів України від 23 червня 2003 року № 953 «Про обов’язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду», яка 2 квітня 2024 року втратила чинність відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 березня 2024 року № 344 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України щодо використання печаток та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Раді Міністрів Української РСР та Кабінету Міністрів України».

Так, частинами 1 та 4 статті 8 Закону України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» передбачено, що відповідальність оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яку може бути заподіяно внаслідок ядерного інциденту на ядерних установках, підлягає страхуванню в обов’язковому порядку за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону України «Про страхування». Порядок та умови страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду (далі – Порядок та умови страхування) визначаються органом, уповноваженим Кабінетом Міністрів України на здійснення виплат з відшкодування ядерної шкоди, за погодженням з Національним банком України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2024 року № 937 «Деякі питання страхування відповідальності за ядерну шкоду» (далі – постанова) уповноважено:

Міністерство енергетики України – на здійснення виплат з відшкодування ядерної шкоди, заподіяної ядерним інцидентом на ядерних установках АТ «НАЕК «Енергоатом», Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» та Інституту ядерних досліджень Національної академії наук України;

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – на здійснення виплат з відшкодування ядерної шкоди, заподіяної ядерним інцидентом на ядерних установках державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС».

Відповідно до пункту 3 постанови Міністерство енергетики України разом з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України повинні у тримісячний строк розробити та затвердити за погодженням з Національним банком України Порядок та умови.

За відсутності вказаних Порядку та умов оператори ядерних установок не мають правового регулювання здійснення страхування відповідальності за ядерну шкоду з укладенням відповідного договору.

Так, для забезпечення дотримання вимог Конвенції від 12 вересня 1997 року № 995_006 «Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду» та Закону України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення», в тому числі для отримання дозволів на міжнародне перевезення ядерного палива та ліцензій на експлуатацію ядерних установок, критично необхідно укладення відповідного договору страхування відповідальності оператора ядерних установок (АТ «НАЕК «Енергоатом», ДСП «Чорнобильська АЕС, Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» та Інститут ядерних досліджень Національної академії наук України) за ядерну шкоду.

Також, затвердження проєкту спільного наказу дасть можливість оператору ядерної установки укласти відповідний договір страхування, що звільнить його від значного фінансового навантаження у розмірі 150 млн. Спеціальних прав запозичення, пов'язаного з настанням відповідальності за ядерну шкоду, зокрема, яка може бути заподіяна потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок ядерного інциденту на ядерній установці, визначеній у договорі страхування відповідальності, та/або під час перевезення ядерного матеріалу на ядерну установку страхувальника після прийняття ним від оператора іншої ядерної установки відповідальності за цей матеріал або під час його перевезення з ядерної установки страхувальника і відповідальності за який не була прийнята іншим оператором.

Крім того, враховуючи статтю 50 Конституції України, укладення договору страхування, що можливе виключно за наявності затвердженого проєкту спільного наказу, забезпечить отримання відшкодування завданої шкоди потерпілим особам в найкоротші строки.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
у тому числі суб'єкти мікро та малого підприємництва	+	

Дана проблема не може бути вирішена за допомогою ринкових механізмів, оскільки такі механізми відсутні, вирішення проблеми можливе лише шляхом державного регулювання.

Проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів, у зв'язку з тим, що на сьогодні відсутні регуляторні акти, які б вирішували зазначену проблему.

II. Цілі державного регулювання

Проектом спільного наказу передбачається затвердження Порядку та умов страхування, якими визначаються поняття страхових ризиків та випадків, розміри страхових сум, порядок розрахунку та умови здійснення страхових виплат, розмір страхових тарифів для операторів ядерних установок.

З урахуванням Порядку та умов страхування оператори ядерних установок зможуть укласти відповідні договори страхування відповідальності за ядерну шкоду.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення встановлених цілей

1. Визначення альтернативних способів:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
<p>Альтернатива 1. Прийняття проекту спільного наказу Міністерства енергетики України та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку та умов страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду»</p>	<p>Забезпечить дотримання вимог Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду від 12 вересня 1997 року та Закону України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення». Мінімізувати витрати держави та оператора ядерної установки на покриття ядерної шкоди заподіяну життю, здоров'ю та майну фізичних осіб, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та забезпечити належний рівень компенсації за нанесену ядерну шкоду, яку може бути заподіяно внаслідок ядерного інциденту. А рівень додаткових витрат зі сторони суб'єктів господарювання в умовах настання надзвичайної ситуації, буде помірним, який дозволить забезпечити більш стабільне функціонування, розвитку підприємства, зростання його прибутковості.</p>
<p>Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін (без спільного наказу)</p>	<p>Оператор ядерної установки матиме надмірні витрати на покриття нанесеної шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та майну фізичних осіб, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців за шкоду, яку може бути заподіяно внаслідок ядерного інциденту</p>

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проєкту спільного наказу	Забезпечить можливість реалізації частини 1 статті 8 Закону України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення», статті 77 Закону України «Про використання ядерної та радіаційної енергії» та статті 4 Закону України «Про страхування».	Відсутні
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Порушення вимог чинного законодавства. Держава та оператор ядерної установки матимуть надмірні витрати на покриття нанесеної шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та майну фізичних осіб, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців за шкоду, яку може бути заподіяно внаслідок ядерного інциденту

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проєкту спільного наказу	Забезпечить фінансове покриття при відшкодуванні ядерної шкоди, заподіяної потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок ядерного інциденту на ядерній установці, визначеній у договорі страхування відповідальності та/або під	Відсутні

	час перевезення ядерного матеріалу на ядерну установку страхувальника після прийняття ним від оператора іншої ядерної установки відповідальності за цей матеріал або під час його перевезення з ядерної установки страхувальника і відповідальність за який не була прийнята іншим оператором згідно з письмовою угодою	
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання:

1. Експлуатуюча організація (оператор) – це призначена державою юридична особа (АТ «НАЕК «Енергоатом», ДСП «Чорнобильська АЕС, Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» та Інститут ядерних досліджень Національної академії наук України), яка здійснює діяльність з експлуатації ядерної установки і несе відповідальність за ядерну шкоду.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	2	2	-	-	4
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	50%	50%	-	-	100%

2. Страхові компанії, які здійснюють страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, мають ліцензію на здійснення діяльності із страхування за 13 класом страхування та є членом ядерного страхового пулу).

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	3	5	4	3	15
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	20%	33%	27%	20%	100%

Проект спільного наказу поширюється на всіх суб'єктів господарювання, які в установленому порядку отримали ліцензію за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону України «Про страхування» на здійснення діяльності із страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту.

Також частиною п'ятою статті 8 розділу XV Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про страхування» встановлено, що Страховик, який здійснює страхування відповідальності оператора ядерної установки, повинен мати ліцензію на здійснення діяльності із страхування за відповідним класом страхування та бути членом ядерного страхового пулу.

Відповідно до даних Комплексної інформаційної системи Національного банку України, кількість суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність із страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, становить 15 суб'єктів.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту спільного наказу	Забезпечення укладання договору страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду відповідно до Порядку та умов страхування за єдиною формою	Відсутні
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Відсутні

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
<p>Альтернатива 1.</p> <p>Прийняття проекту спільного наказу</p>	<p>Страхова премія за договором страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду в залежності від оператора ядерної установки становить:</p> <p>АТ «НАЕК «Енергоатом» - 278 669 837 грн., ДСП «Чорнобильська АЕС» - 6 152 557 грн., ННЦ «Харківський фізико-технічний інститут» - 270 712 грн. та Інститут ядерних досліджень - 270 712 грн.</p> <p>Сумарні витрати для суб'єктів господарювання середніми та великими підприємствами - 285 363 818 грн.</p>
<p>Альтернатива 2.</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	<p>Розмір відшкодування для генеруючих та не генеруючих ядерних установок становить 8 203 410 000 грн., для дослідницьких ядерних реакторів становить 273 447 000 грн., це розмір відшкодування за один ядерний інцидент на одній ядерній установці.</p> <p>Сумарні витрати для суб'єктів господарювання середніми та великими підприємствами - максимально можливий розмір відшкодування ядерної шкоди внаслідок ядерного інциденту одночасно на всіх ядерних установках 16 953 714 000 грн.</p>

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Вибір оптимального альтернативного способу визначено за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де: 4 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше не існуватиме); 3 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми не існуватимуть); 2 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаться невирішеними); 1 – цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблем)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
<p>Альтернатива 1.</p> <p>Прийняття спільного проєкту наказу</p>	4	<p>Затвердження Порядку та умов затвердить дієвий механізм укладання договору страхування, дасть можливість забезпечити фінансове покриття відповідальності за ядерну шкоду шляхом укладання договору страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду у встановленому законодавством розмірі, а саме 150 млн. Спеціальних прав запозичення, виконання вимог Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду від 12 вересня 1997 року, міжнародних договорів.</p>
<p>Альтернатива 2.</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	1	<p>Незатвердження проєкту спільного наказу призведе до того, що оператор ядерної установки не матиме можливості укласти договір страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, що буде порушенням українського та міжнародного законодавства. Також, відсутність такого забезпечення може призвести до призупинення</p>

		<p>всіх діючих ліцензій на експлуатацію ядерних установок, неможливості отримання дозволів на міжнародне перевезення ядерного палива, а також невиконання надважливих для України контрактів, що негативно вплине на взаємовідносини з нашими європейськими партнерами, що є неприйнятним, особливо в цей надскладний період для держави.</p>
--	--	---

V. Механізми та заходи, які забезпечують розв'язання визначеної проблеми

Основним механізмом, що забезпечує розв'язання визначеної проблеми є прийняття спільного наказу Міністерства енергетики України та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку та умов страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду».

VI. Оцінка використання вимог регуляторного акту залежить від ресурсів якими розпоряджаються фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акту з боку органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відсутні.

Бюджетні витрати, пов'язані з реалізацією акта, відсутні, отже, відповідні таблиці, додаються до Аналізу регуляторного впливу та М-тесту, не заповнюються.

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання – призначеного органу з оцінки відповідності та визнаної незалежної організації великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Альтернатива 1 (прийняття проєкту спільного наказу)

№	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1.	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-
2.	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	-	-
3.	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	-	-
4.	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	-	-
5.	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	Страхова премія за договором страхування в залежності від оператора ядерної установки становить: АТ «НАЕК «Енергоатом» - 278 669 837 грн., ДСП «Чорнобильська АЕС» -	Страхова премія за договором страхування в залежності від оператора ядерної установки становить: АТ «НАЕК «Енергоатом» - 1 393 349 185 грн., ДСП «Чорнобильська АЕС» - 30 762 785 грн.,

		6 152 557 грн., ННЦ «Харківський фізико- технічний інститут» - 270 712 грн. та Інститут ядерних досліджень - 270 712 грн.	ННЦ «Харківський фізико- технічний інститут» - 1 353 560 грн. та Інститут ядерних досліджень - 1 353 560 грн.
6.	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	-	-
7.	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-
8.	Інше (уточнити), гривень. Відшкодуванні ядерної шкоди, заподіяної потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок ядерного інциденту на ядерній установці, визначеній у договорі страхування відповідальності та/або під час перевезення ядерного матеріалу на ядерну установку страхувальника після прийняття ним від оператора іншої ядерної установки відповідальності за цей матеріал або під час його перевезення з ядерної установки страхувальника і відповідальності за який не була прийнята іншим оператором згідно з письмовою угодою	-	-
9.	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	Див. пункт 5	Див. пункт 5
10.	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	4	4
11.	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість	285 363 818 грн.	1 426 818 090 грн.

регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень		
---	--	--

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання – призначеного органу з оцінки відповідності та визнаної незалежної організації великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Альтернатива 2 (Залишення існуючої ситуації без змін)

№	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1.	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-
2.	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	-	-
3.	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	-	-
4.	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	-	-
5.	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	-	-
6.	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	-	-

7.	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-
8.	Інше (уточнити), гривень. Відшкодуванні ядерної шкоди, заподіяної потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок ядерного інциденту на ядерній установці, визначеній у договорі страхування відповідальності та/або під час перевезення ядерного матеріалу на ядерну установку страхувальника після прийняття ним від оператора іншої ядерної установки відповідальності за цей матеріал або під час його перевезення з ядерної установки страхувальника і відповідальність за який не була прийнята іншим оператором згідно з письмовою угодою	Розмір відшкодування для генеруючих та не генеруючих ядерних установок становить 8 203 410 000 грн., для дослідницьких ядерних реакторів становить 273 447 000 грн., це розмір відшкодування за один ядерний інцидент на одній ядерній установці	41 017 050 000 грн., та 1 367 235 000 грн. відповідно.
9.	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	8 203 410 000 грн. та 273 447 000 грн.	41 017 050 000 грн. та 1 367 235 000 грн.
10.	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	4	4
11.	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	Максимально можливий розмір відшкодування ядерної шкоди внаслідок ядерного інциденту одночасно на всіх ядерних установках	Максимально можливий розмір відшкодування ядерної шкоди внаслідок ядерного інциденту одночасно на всіх ядерних установках

		16 953 714 000 грн.	84 768 570 000 грн., за умови настанні страхового випадку кожного року протягом п'яти років.
--	--	------------------------	---

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Регуляторний акт має необмежений строк дії.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основними показниками результативності регуляторного акта є:

1. Надходження коштів до державного бюджету у зв'язку з дією регуляторного акта не передбачається.
2. Кількість суб'єктів господарювання або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта, не обмежується.
3. Розмір коштів і часу, що витрачається суб'єктами господарювання або фізичними особами з основних положень проєкту спільного наказу, не передбачено.
4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання або фізичних осіб з основних положень акта – 100 %, оскільки проєкт спільного наказу розміщено на офіційному вебсайті Міністерство енергетики України.
5. Проєкт спільного наказу, аналіз регуляторного впливу та повідомлення про оприлюднення розміщено на офіційному вебсайті Міністерства енергетики України в мережі Інтернет <https://www.mev.gov.ua/>.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через один рік після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження буде здійснено через два роки після набрання чинності регуляторним актом, у результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення нерегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта ці питання будуть врегульовані шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження буде здійснюватися раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюватимуться із

значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження буде здійснюватися шляхом аналізу статистичної інформації щодо проведення заходів контролю.

Виконавець заходів – Міністерство енергетики України.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

«_____» _____ 2024 р.